

107389 - De school moet regie nemen bij de begeleiding van een hoogbegaafde leerling, de begeleiding planmatig aanpakken en duidelijk communiceren over de ondersteuning aan de leerling.

ADVIES

inzake de klacht van:

de heer A en mevrouw B te C, ouders van D, klagers

tegen

basisschool E te C, vertegenwoordigd door mevrouw F, directeur, verweerster
gemachtigde: de heer mr. C.A.M. van Vught

1. VERLOOP VAN DE PROCEDURE

Op 3 augustus 2016, aangevuld op 8 en 11 augustus en 9 november 2016, hebben klagers op grond van de geldende klachtenregeling een klacht tegen verweerster ingediend met de volgende inhoud:

Klagers klagen erover dat de school:

1. een onvolledig leerlingdossier van hun dochter heeft samengesteld, dit dossier zonder hun toestemming met derden heeft gedeeld, en de inzage van het dossier door klagers onnodig heeft vertraagd;
 2. in het kader van de overgang naar een passende school onzorgvuldig heeft gehandeld in de aanmeldingsprocedure;
 3. niet adequaat heeft ingespeeld op de specifieke onderwijsbehoeften van hun hoogbegaafde dochter;
 4. niet adequaat is opgetreden tegen het pesten van hun dochter door medeleerlingen.
- Een en ander zoals toegelicht in het klaagschrift.

Vanuit het secretariaat van de Commissie is telefonisch met partijen overlegd over de gewenste wijze van klachtafhandeling: mediation of formele klachtbehandeling. Naar aanleiding van de uitkomst van deze gesprekken is de klacht ter beoordeling voorgelegd aan de Commissie.

De Commissie heeft op 13 september 2016 verweerster verzocht uiterlijk 7 oktober 2016 een verweerschrift in te dienen. Op verzoek van de gemachtigde van verweerster is de termijn voor het indienen van een verweerschrift verlengd tot 2 november 2016. Verweerster heeft op 2 november 2016 een verweerschrift ingediend.

Alle stukken zijn in afschrift aan partijen gestuurd.

De mondelinge behandeling van de klacht vond plaats op 16 november 2016 te Utrecht.

Klager was ter zitting aanwezig.

Verweerster was ter zitting aanwezig. Zij werd vergezeld door de heer G, voorzitter van het schoolbestuur, als informant, en bijgestaan door de gemachtigde. Onder handhaving van hun standpunten hebben partijen een nadere toelichting gegeven. Hetgeen in de stukken en op de zitting naar voren is gebracht is, voor zover relevant, zakelijk in dit advies weergegeven.

2. DE FEITEN

D (18-12-2007) is toen zij in december 2011 vier jaar werd, gestart op een andere basisschool en is in januari 2013 op basisschool E begonnen, in groep 2. In april 2016 is na een onderzoek het IQ van D vastgesteld op 145. De resultaten van het onderzoek zijn op 18 april 2016 met de school gedeeld.

Kort daarna hebben klagers de school laten weten dat zij hun dochter wilden inschrijven op een school met voltijdsonderwijs voor hoogbegaafde kinderen. Aanmelding voor deze school vergt een speciale procedure, waarbij een toelatingscommissie beslist of een leerling aan de criteria voldoet om toegelaten te worden tot die school. Klagers hebben de school op 10 mei 2016 gevraagd de daarvoor te volgen aanmeldingsprocedure te starten.

De school heeft het aanmeldingsformulier en de aanvullende gegevens op 6 juni 2016 gereed. Bij de door de school ingestuurde stukken zat een onderwijskundig rapport (OKR) en een exemplaar van het leerlingjournaal. Klagers waren het niet eens met de inhoud van beide stukken.

Na bespreking van de gegevens met klagers en aanvulling van de gegevens, hebben klagers op 14 juni 2016 de school toestemming gegeven om de aanvraag te versturen. Op 16 juni 2016 heeft de toelatingscommissie van de nieuwe school de aanvraag ontvangen.

3. VISIE PARTIJEN

Visie klagers

Klagers hebben bij de aanmelding van hun dochter bij de school eind 2012 al gemeld dat zij vermoedden dat hun dochter hoogbegaafd is. Er was geen reden daar onderzoek naar te doen, omdat het duidelijk was. D mocht van de school ook elke week een dag naar H toe, waar zij vioolles kreeg van een goede vioolpedagoog. Klagers hebben de school er steeds op gewezen dat de problemen die thuis en op school werden ervaren met D, werden veroorzaakt door haar hoogbegaafdheid. Volgens de school had de problematiek een sociaal-emotionele achtergrond. Doordat de school de hoogbegaafdheid van D niet onderkende, werd zij ook niet genoeg ondersteund. Klagers hebben de school regelmatig informatie over hoogbegaafdheid verstrekt. Daar deed de school, behalve in gesprek gaan met klagers, echter weinig tot niets mee. Ook heeft de school D niet doorgetoetst om zo achter de grootte van haar ontwikkelingsvoorsprong te komen.

D werd steeds ongelukkiger op school. Daarbij kwam dat zij door medeleerlingen werd gepest. Ook dat werd echter niet onderkend door de school. Die waardeerde de voorvallen niet als pesten. D en klagers hebben regelmatig bij de school incidenten benoemd. Zo hebben klagers

begin 2016 gemeld dat een leerling een bal van D heeft afgepakt. Ook heeft een leerling geprobeerd haar van een klimrek te duwen en willen dwingen een appel op te eten die op de grond lag. Door haar emotionele hooggevoeligheid ervaart D pesten driemaal zo sterk. De school trad niet op tegen de incidenten. De school vertelde steeds dat D door haar hoge sensitiviteit het gedrag van de medeleerlingen als pesten ervaarde, maar dat het geen pesten was. Het lukte D niet altijd om voorvallen direct bij de leerkracht te melden. Op initiatief van klagers is daarom een schriftje geïntroduceerd waarin D voorvallen kon noteren. Met de beschreven voorvallen werd echter niet meteen wat gedaan door de school, zodat klagers het weer hebben stopgezet. Door het onbegrip van de school, escaleerde de situatie. Uiteindelijk hebben ouders op verzoek van de school toch een onderzoek bij hun dochter laten afnemen. De school heeft na de uitslag gezegd dat de hoge IQ-score wel verwacht was. Het is klagers niet duidelijk waarom er dan toch een onderzoek moest plaatsvinden. Volgens klagers heeft de school nooit tegen klagers gezegd dat de school een onderzoek wilde, omdat het dan handelingsadviezen hoopte te krijgen. Indien dat wel was gezegd, hadden klagers wel eerder een onderzoek laten afnemen.

Ook na de uitslag van het onderzoek, bleef de school zeggen dat zij D de benodigde ondersteuning konden bieden. Het heeft klagers in dat kader verbaasd dat zij nooit hebben geweten dat de school en het samenwerkingsverband een hoogbegaafdheidsspecialist hadden. Pas bij het verweerschrift werden klagers ermee bekend dat de school een beleidsplan voor de begeleiding van hoogbegaafden heeft.

Klagers hadden geen vertrouwen meer in de school en wilden hun dochter inschrijven op een school voor hoogbegaafde leerlingen. Op 9 mei 2016 vertelde de directeur van deze school dat als de aanmeldingsprocedure meteen gestart zou worden, D bij de start van het nieuwe schooljaar zou kunnen beginnen. Klagers hebben de intern begeleider van de school op 10 mei 2016 gemeld dat de aanmelding kon worden opgestart. Klagers begrijpen niet dat de school de stukken pas vijf weken later heeft opgestuurd, de school hoefde maar drie pagina's in te vullen. Omdat het zo lang duurde, kon D niet meteen beginnen in het nieuwe schooljaar. De school heeft in het kader van de aanvraagprocedure een OKR opgesteld. Hierin werd D negatief afgeschilderd, omdat ook hier weer de nadruk lag op haar gedrag in plaats van op haar hoogbegaafdheid. Het OKR gaf daarom niet de juiste weergave van de capaciteiten van D weer. Tegen de zin van klagers heeft de school het leerlingjournaal meegestuurd met de aanvraag. Ook dit leerlingjournaal is gekleurd. Het gaat weer veel over het gedrag van D. Ook staat er in het journaal dat de school veel energie in de begeleiding van hun dochter heeft gestoken, maar over de inhoud van deze begeleiding staat niets beschreven. Klagers moesten toestemming geven alvorens de aanvraag verstuurd kon worden. Omdat de tijd begon te dringen, hebben zij dat uiteindelijk gedaan, ook al waren ze het met de inhoud niet eens. Later kwamen zij erachter dat voor de aanmelding het verstrekken van een onderwijskundig rapport al voldoende is. Tijdens het enige gesprek met de school en het samenwerkingsverband kwamen klagers erachter dat de orthopedagoog van het samenwerkingsverband het leerlingjournaal al had gelezen. Klagers hadden daar geen toestemming voor gegeven aan de school.

Visie verweerder

De school heeft er als reguliere school alles aan gedaan om D als slim kind zo goed en snel mogelijk te kunnen helpen. Een hoogbegaafd kind leert gecompliceerder dan een gemiddelde leerling. De school heeft tijd nodig om tijdens de voortdurende ontwikkeling de juiste aanpassingen in het onderwijs te doen. De school heeft veel tijd, aandacht en energie gestoken in D en haar ouders. Gesprekken met ouders hebben altijd geleid tot gezamenlijk gedragen afspraken.

Leerkracht en interne begeleider hebben met regelmaat overleg gehad met de interne hoogbegaafdheidscoördinator van de school.

De school heeft klagers geadviseerd en gewezen op de mogelijke ondersteuning van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG). Daarnaast zijn klagers in schooljaar 2014-2015 en in september 2015 gewezen op de wenselijkheid/noodzaak een intelligentietest af te laten nemen om zodoende een objectieve diagnose en handelingsadviezen te verkrijgen die als basis kunnen dienen voor een verdere aanpak. Klagers stonden daar lange tijd echter niet voor open. Ter zitting heeft verweerder verklaard dat de school een dergelijk onderzoek had kunnen bekostigen.

Toen de school de uitslag van het intelligentieonderzoek kreeg, bleek dat er dingen werden voorgesteld die de school al deed. De school heeft wel opnieuw aanpassingen in het aanbod aan D gedaan.

Daar door de Commissie naar gevraagd, verklaart de school dat zij vanaf april 2016 het beleidsplan hoogbegaafden voor D heeft toegepast. Daarvoor werd wel al in de geest van het plan gewerkt, met versnelling en verdieping. De school heeft bewust niet over de groepen heen doorgetoetst, omdat D baat had bij de aangeboden materialen.

De school en klagers verschillen van perceptie als het gaat over pesten. De leerkracht heeft alle voorvallen die D heeft gemeld, onderzocht en met betrokkenen besproken. D heeft een schriftje bijgehouden waarin zij voorvallen kon beschrijven, als haar geheugensteun in gesprekken met de leerkracht. Hieruit bleek dat de beleving van D anders was dan die van de andere betrokken kinderen of van de observaties van de leerkracht of overblijfkraft. Als D iets anders wilde dan de meerderheid van de klas of als zij haar zin niet kreeg, ging zij huilen of schreeuwen, uit frustratie. Er was geen sprake van structureel pestgedrag ten opzichte van D. De school heeft de training Rots en Water aangeboden aan D. Die heeft zij ook gevolgd. Klagers hebben geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid van een aanvullend traject door de Rots en Watertrainer. Daarnaast heeft de school aangegeven dat klagers gebruik kunnen maken van het pedagogisch spreekuur van het CJG. Daar hebben zij geen gebruik van gemaakt.

Toen duidelijk was dat klagers hun dochter wilden aanmelden bij de school voor hoogbegaafde kinderen, heeft de school binnen een redelijke termijn de benodigde formulieren aangeleverd. Dit wordt ook beaamd door de bovenschools coördinator van de toelatingsprocedure voor deze school.

Op 12 mei 2016 is duidelijk geworden welke informatie de school diende in te dienen. Het aanmeldingsformulier met aanvullende gegevens was op 6 juni 2016 gereed en is op 8 juni besproken met klagers. Klagers waren het niet eens met de formuleringen van de school. Zij wilden het aanvullen met hun zienswijze. Op 13 juni hebben klagers gevraagd om inzage van

het leerlingdossier. Dat is op 14 en 15 juni gebeurd. Op 14 juni 2016 is een volgend gesprek geweest, waarbij klagers een eigen bijlage hebben toegevoegd en toestemming hebben gegeven voor verzending van de aanvraag. Op 16 juni 2016 heeft de aannamescommissie het aanmeldingspakket ontvangen.

Inzage van het leerlingdossier is geen probleem geweest. Ook nadat klagers om inzage van meer interne documenten hadden gevraagd (screeningslijsten, groepsplannen) hebben zij daarin inzage gekregen. Het leerlingdossier is volledig.

De beschrijving in het OKR is naar de mening van de school op realiteit gebaseerd en volledig. Het leerlingjournaal bevat allemaal informatie over het welbevinden van D, haar gedrag en de geboden begeleiding. Dat is informatie die beschikbaar dient te zijn in de aanmeldingsprocedure. De school heeft hierbij gehandeld conform het "Besluit uitwisseling leer- en begeleidingsgegevens." Verweerster wijst erop dat klagers toestemming hebben gegeven om het aanmeldingsformulier te versturen.

Na de uitslag van het intelligentieonderzoek heeft de school contact opgenomen met het samenwerkingsverband om over passende begeleiding aan D te spreken. Het samenwerkingsverband is gerechtigd om zonder toestemming van ouders persoonsgegevens te verwerken. Er was dus geen toestemming van ouders nodig om informatie aan het samenwerkingsverband te verstrekken. Dit is ook vastgelegd in het privacyreglement van het samenwerkingsverband.

4. OVERWEGINGEN VAN DE COMMISSIE

De kern van de klacht is gelegen in de begeleiding die de school heeft geboden aan de dochter van klagers.

Ter zitting is gebleken dat deze klacht is ingegeven door de wens in retrospectief na te gaan of het aan iemand is te wijten dat de zaken op de school niet zo zijn gegaan als wenselijk was. De Commissie komt tot de slotsom dat de school een strakkere regie had kunnen voeren door in een eerder stadium en kenbaar voor ouders een plan op te stellen gebaseerd op het eigen beleidsplan voor de vormgeving van extra ondersteuning aan hoogbegaafde leerlingen. Hiermee zegt de Commissie niet dat een strakkere aanpak feitelijk tot de inzet van andere middelen had geleid of een overgang naar een andere school had afgewend. De Commissie is zich ervan bewust dat het, in geval van een jong en getalenteerd kind als D, welhaast onvermijdelijk is dat het gedurende een zekere tijd schipperen is voor school en ouders, tot belangrijke beslissingen over de juiste onderwijsvorm kunnen worden genomen. Draagvlak en vertrouwen zijn daarbij essentieel, in de wetenschap dat de tijd leert wat de juiste aanpak is. Intussen lijkt D op haar plek op haar nieuwe school. De tijd op haar oude school zal mettertijd wellicht kunnen worden aangemerkt als de opstap naar de omgeving die haar past.

Het was zowel school als klagers vanaf het begin duidelijk dat D een zeer slim kind is. Daarnaast liet zij sociaal-emotionele gedragsproblemen zien. Uit het dossier en het ter zitting besprokene is de Commissie gebleken dat de school niet alleen aandacht heeft besteed aan de sociaal-emotionele problematiek, maar ook zorg heeft

gehad voor de ontwikkelingsvoorsprong van D. Zo heeft zij extra (plus)werk gekregen voor diverse vakken, extra weektaken en was er reductie van de reguliere stof. Er is advies ingewonnen bij de interne hoogbegaafdheidspecialist al vóór het moment dat de diagnose hoogbegaafd is gesteld.

De Commissie heeft kunnen vaststellen dat de school extra ondersteuning heeft gegeven en zij is ervan overtuigd dat zij heeft willen handelen – zoals ter zitting is verklaard – in de geest van het door de school gehanteerde beleidsplan. Toch mist de Commissie een planmatige aanpak in de lijn van dat beleidsplan. Zo heeft de school geen gebruik gemaakt van de in het beleidsplan genoemde diagnose-instrumenten of van het doorlopen van de verschillende niveaus van extra ondersteuning. Deze kunnen uit de aard van de zaak al vóór de diagnose van hoogbegaafdheid in april 2016 worden toegepast. Hoe begrijpelijk het ook is dat de school hecht aan een intelligentieonderzoek, het beleidsplan geeft genoeg aanknopingspunten om ook zonder diagnose gestructureerd aan de slag te gaan. Tot het moment van de diagnose heeft de school het gedrag van D niet kenbaar geplaatst in het kader van hoogbegaafdheid, niettegenstaande het feit dat de school in januari 2016 een beroep deed op het advies van de interne hoogbegaafdheidspecialist bij het samenstellen van een extra takenpakket voor D. Het is de Commissie gebleken dat de school en klagers niet altijd op één lijn zaten. Dat komt het duidelijkst naar voren in de kwestie van het afnemen van een intelligentieonderzoek. Partijen verschillen van mening over de vraag of de school aan klagers duidelijk heeft gemaakt waarom dat onderzoek school wenselijk was voor de school. Hoewel het onderwerp al in de zomer van 2015 is besproken, is onvoldoende gebleken dat de school – op basis van de eigen professionaliteit en verantwoordelijkheid, inclusief de kennis en ervaring van de interne hoogbegaafdheidspecialist – klagers indringend heeft geïnformeerd over de noodzaak van zo'n onderzoek.

De Commissie komt daarmee tot het oordeel dat de school weliswaar veel extra zorg en ondersteuning aan D heeft geboden, zowel op gedragsmatig als cognitief vlak, maar dat het aan een regievoering door de school heeft ontbroken. Een planmatige aanpak van de begeleiding en gedegen verslaglegging van de communicatie met klagers over de geboden en te bieden zorg hadden kunnen zorgen voor een duidelijker kader, niet alleen voor D, maar ook voor haar ouders die klaarblijkelijk bij gebreke van zo'n kader de noodzaak voelden zich intensief en in detail te buigen over de aanpak van school. In die zin is de klacht gegrond.

Klagers stellen dat de school niet adequaat is opgetreden tegen het pesten van hun dochter. Klagers hebben enkele voorbeelden gegeven. De Commissie constateert dat de school de door klagers en D aangedragen voorvallen heeft onderzocht. Uit het leerlingdossier blijkt dat medewerkers van de school onderzoek hebben gedaan naar incidenten, zoals die met de bal en de appel. De school heeft telkens geconcludeerd dat de voorvallen door D anders werden beleefd dan uit het onderzoek bleek.

Om te spreken van pesten moet sprake zijn van structureel, moedwillig pestgedrag, gericht tegen D.

Het dossier biedt geen aanknopingspunten om de beschreven voorvallen te kwalificeren als 'structureel pesten', waar anders op gereageerd had moeten worden dan de school heeft gedaan. Dat laat onverlet dat D de voorvallen blijkbaar als heftig heeft ervaren. De Commissie

stelt vast dat de school in het kader van het sociaal-emotioneel welbevinden van D, klagers heeft geadviseerd contact op te nemen met het CJG, aan D een Rots en Watertraining en vervolgtraject heeft aangeboden om aan haar weerbaarheid te werken en ook om een intelligentieonderzoek heeft verzocht.

De Commissie komt tot het oordeel dat de school de signalen en voorvallen serieus heeft genomen. Dit klachtonderdeel is ongegrond

Nadat de conclusie was getrokken dat D zou worden aangemeld op een school voor hoogbegaafde kinderen, heeft de school een informatiepakket voor de toelatingscommissie van de beoogde school opgesteld. Dit bevatte onder ander een onderwijskundig rapport en een exemplaar van het leerlingjournaal (in de klacht en klachtsamenvatting het leerlingdossier genoemd).

Het leerlingjournaal bevat communicatie tussen ouders en school, observaties van leerkrachten en informatie over de extra ondersteuning die de school aan D heeft geboden. Dit zijn gegevens die van belang zijn voor de toelatingscommissie van de nieuwe school om een beslissing te nemen over de toelating van D. Idealiter wordt deze relevante informatie verwerkt in het OKR zelf, maar de Commissie acht het toegestaan dat dit als een bijlage toegevoegd wordt aan het OKR. Het is de Commissie niet gebleken dat het leerlingjournaal onjuistheden bevatte of onvolledig was. De toelatingscommissie heeft op basis van het ingediende dossier ook een (voor D en klagers positieve) beslissing kunnen nemen. Het in het kader van de aanmelding opgestelde onderwijskundig rapport geeft een beeld weer dat de school heeft over een leerling. Dat sluit niet uit dat ouders een ander beeld hebben. Beide beelden kunnen juist zijn. De school heeft ook geen toestemming nodig van ouders voor de inhoud van een onderwijskundig rapport. Indien ouders het er niet mee eens zijn, is het wel aan te raden ook ouders hun zienswijze te laten geven. Gebleken is dat klagers een aanvulling hebben gegeven op het onderwijskundig rapport en dat deze is meegestuurd naar de toelatingscommissie. Dit acht de Commissie een correcte gang van zaken geweest.

Volgens klagers heeft het te lang geduurd voordat de toelatingsformulieren door de school aan de toelatingscommissie zijn gestuurd.

Verweerster heeft onweersproken gesteld dat op 12 mei de school bekend werd welke informatie het moest indienen en dat de aanmeldingsformulieren op 6 juni 2016 gereed waren. Dat is een periode van drie weken. De Commissie acht dat een redelijke termijn. Dat de formulieren pas op 16 juni door de aannemecommissie zijn ontvangen heeft ermee te maken dat klagers het niet eens waren met de inhoud van de door de school verzamelde informatie. Zij wilden vervolgens een aanvulling geven op de informatie. Deze aanvulling en de overige informatie is op 14 juni besproken tussen klagers en de school, waarna klagers toestemming gaven de aanmeldingsformulieren te versturen. Twee dagen later is het pakket door de aannemecommissie ontvangen. Gezien deze geschiedenis acht de Commissie de lengte van de termijn tot het insturen van de aanmeldformulieren de school niet verwijtbaar. De klacht is op dit onderdeel ongegrond.

Evenmin is de Commissie aannemelijk geworden dat de school inzage in het leerlingdossier door klagers heeft vertraagd. Klagers hebben niet weersproken dat zij inzage hebben gekregen in het leerlingdossier en in de naderhand opgevraagde stukken.

Klagers stellen dat zij geen toestemming hebben gegeven om informatie over D te delen met de orthopedagoog van het samenwerkingsverband. Volgens verweerster was deze toestemming niet noodzakelijk.

Het samenwerkingsverband heeft een sleutelrol in het bieden van passend onderwijs aan leerlingen in het samenwerkingsverband. Om hier beslissingen in en adviezen over te kunnen geven, heeft het samenwerkingsverband informatie over individuele leerlingen nodig. In artikel 18a lid 13 van de Wet op het Primair Onderwijs is geregeld dat het samenwerkingsverband hiervoor niet de toestemming van de ouders van de leerling voor nodig heeft. Scholen mogen in dat kader informatie uit bijvoorbeeld hun leerlingvolgsysteem en lesobservaties delen met het samenwerkingsverband. De school hoeft daarover geen toestemming van de ouders te vragen. Als dat wel het geval zou zijn, zou de wettelijke bepaling dat het samenwerkingsverband geen toestemming van ouders nodig heeft voor het verwerken van persoonsgegevens (waar ook het verzamelen en opvragen van gegevens onder valt) een loos artikel zijn. De klacht dat de school zonder toestemming van klagers informatie met het samenwerkingsverband heeft gedeeld, is derhalve ongegrond.

5. OORDEEL VAN DE COMMISSIE

De Commissie komt op grond van bovenstaande overwegingen tot het oordeel dat de klacht gegrond is voor zover deze betrekking heeft op het onvoldoende voeren van regie en het hanteren van een planmatige aanpak bij de begeleiding van D. Voor het overige is de klacht ongegrond.

6. AANBEVELINGEN VAN DE COMMISSIE

De Commissie beveelt het bevoegd gezag van basisschool E aan in voorkomende situaties het Beleidsplan (Hoog)begaafden obs E op een gestructureerde, planmatige wijze toe te passen, zodat op een overzichtelijk wijze inzicht kan worden gegeven welke begeleiding een school biedt en kan bieden en wat de school daarvoor van ouders nodig heeft en verwacht.

Aldus gedaan te Utrecht op 14 december 2016 door prof.mr. A.G. Castermans, voorzitter, drs. C.T.M. Jaartsveld en drs. M.H.W.C. Voeten, leden, in aanwezigheid van drs. J. van Velzen, secretaris.

prof.mr. A.G. Castermans
voorzitter

drs. J. van Velzen
secretaris